

İRAN'DA İTHALAT PROSEDÜRÜ

1) İran'da bir firma ihracat ve ithalat yapmak istiyorsa mutlaka üyesi olduğu Ticaret Odası aracılığı ile firması adına bir '**Kart-ı Bazargani**' belgesine (İthalat-İhracat Yetki Belgesi) sahip olmalıdır. Önceden, bu belgeye sahip olmayan İranlı firmalar bu belgeye sahip firmalar üzerinden dış ticaret işlemini gerçekleştirebilmekte idi. Ayrıca, söz konusu belgeye sahip olmak, tüm kategorilerde yer alan ürünlerin ithalatını yapabilmek için yeterli idi. Ancak, söz konusu düzenleme sonrasında artık ithalatçı firmanın, elindeki belge aracılığı ile kuruluş sözleşmesinde yazan faaliyetlerle sınırlı olarak ithalat yapması uygulamasına geçildi.

2) Yetki belgesi ile birlikte yanına yapacağı ithalat işlemi ile alakalı proforma faturayı (ya da sözleşme ve benzeri destekleyici bazı evraklar da olur) alan firma **İran Sanayi, Maden ve Ticaret Bakanlığı'nın (Ministry of Industry, Mine and Trade)** online sistemi üzerinden sipariş kaydını açtırır. Sipariş kaydı açma işlemine "**sab-te-sefareş**" (kayıt) denir. İranlı ithalatçı **sab-te-sefareş** işlemi için proforma ya da satış sözleşmesi üzerinde yazan ithalat tutarı üzerinden belli bir oranda işlem komisyonu öder. İthalat işleminde ithalata konu ürüne, ürünün teslim şekli ve taşıma türüne göre değişecek şekilde zorunlu sigortaları yaptırır.

3) 31.01.2018 tarihli tebliğ ile artık İranlı ithalatçı firmalar G.Kore, Çin, Hindistan ve Türkiye'den yapacakları ithalat işlemlerinde bankacılık sistemi dışında ödeme yapamamaktadırlar. Bu bağlamda, İranlı ithalatçı firma para transferini yapacağı bankasını sistem üzerinden seçmek zorundadır. Daha önce bu aşamada İranlı ithalatçı firmanın önünde banka dışı ödeme seçeneği de mevcuttu. Ancak, kayıt dışılığı ve kontrolsüz döviz giriş ve çıkışlarını önlemeye yönelik son düzenleme sonrasında sadece banka sistemi içinde ödeme söz konusu olabilmektedir. Bununla birlikte, "döviz büroları (sarraflar)" ile ödeme seçeneği, yalnızca sarrafin söz konusu işlemi İran Merkez Bankası'nın belirlediği İranlı bankalar üzerinden gerçekleştirmesi halinde mümkün olabilmektedir. Ayrıca, ithalatçının ödemeyi, İran dışındaki bir bankadan yapmak istemesi halinde ise online sistem üzerinde bu ödemeyi gösterebilmesi gerekmektedir.

4) Kayıt işlemi ve aracı banka tespiti süreci tamamlandıktan sonra mal/hizmet ithalata hazır duruma gelir. **Sab-te-sefareş** işlemi tamamlanan ve ödemesi İranlı bankalar üzerinden yapılacak olan ithalatın bedeli, seçilen banka tarafından geçerli kurlar üzerinden döviz tahsisi yapılması için Merkez Bankası sistemine girilir. 14.02.2018 tarihli karar çerçevesinde bankalar bu talebi 28.02.2018 tarihi itibarı ile ABD Doları üzerinden yapamamaktadır ve İran Merkez Bankası Sistemi'nden ABD Doları seçeneği kaldırılmıştır. Proforma fatura üzerinden ABD Doları dışında bir döviz türünden hesap edilen tutar aracı banka kanalıyla ödenir.

5) Banka, ithalat işlemi ile ilgili gerekli tüm izin ve prosedürlere yönelik belgelerin de tamamlanmış olması halinde malın bedelini transfer eder. İthalatçı firma, gümrük beyannamesi ve aracı banka onayını gümrük işlemlerinin tamamlanmasını teminen gümrük sürecini takip edecek yetkililere (gümrük muamelecisi) teslim eder.

6) Ürünün içeriği ve nakliye türüne göre çeşitli gümrük harç ve vergiler ile birlikte diğer bazı ücret ve harçlar ortaya çıkabilmektedir. Gümrük muamelecisi vergi, harç ve ücretlerin ödemelerini dikkatli şekilde takip etmelidir. Tüm vergi ve ücretleri ödenen mallar gümrük sahasında ithalatçı tarafından çekilir. Gelen ürün ile evraklar arasında tutarsızlıkların tespit edildiği hallerde inceleme süreci başlatıldığı için ürünler gümrük sahasında uzun süre tutulabilmektedir. Gümrükten çekilen mallar ithalatçı tarafından beyan edilen yere götürülmelidir. İthalatçının, gümrük evrakının bir nüshası olan ve “**Yeşil Belge**” olarak adlandırılan belgeyi mutlaka edinmesi ve bir nüshasını, işlemin sistemdeki kapamasının yapılabilmesini teminen üç ay içinde aracı bankaya vermesi gerekmektedir.

İHRACATÇILARIMIZ AÇISINDAN DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN BAZI HUSUSLAR

- İhracat ve ithalat işleminin ‘**Kart-ı Bazargani**’ belgesi sahibi firma tarafından yapılması gerektiğinden, faturaların, gümrük belgelerinin ve sözleşmelerin düzenlenmesinde bu durumun dikkate alınması.
- İşlemin, sadece proforma fatura değil ithalatçı ile yapılacak ve tüm koşulları net olarak ortaya konacak bir sözleşme çerçevesinde gerçekleştirilmesi.
- İran’da dış ticaretin kural ve kanunları sıkça değiştiğinden ve uygulama sırasında gerek şeffaflık gerek önceden hazırlık yapma gibi hususlarda eksiklikler bulunmasından dolayı, sözleşmelerde, gümrük vergilerinin, ithalat prosedürlerinin, ithalata konu ürün ve/veya miktarların değişmesi gibi hallerde ortaya çıkacak sorunların ithalatçı tarafından çözülmesine yönelik hükümler bulundurulması.
- Ödemelerin sarraflar üzerinden yapılabilmesinin ancak İran’daki bankacılık sistemi üzerinden mümkün olabileceğinin hatırd tutulması.
- Sözleşmelerin, proforma ve asıl faturaların ve ödemelerin ABD Doları dışında bir para birimi ile yapılması.
- Ödemenin yapılması ile teslim şekli arasındaki ilişkiye dikkat edilmesi. (Türkiye’den İran’a yapılan ihracatta teslim şeklinin genellikle fabrika kapısı olduğu, bu nedenle, nakliye ve gümrükleme işlemlerinin İranlı ithalatçılar tarafından üstlenildiği gözlenmektedir).